

Svampar i kalkrika ädellövbärande fodermarker

Djävulssopp *Boletus satanas*

Sötdoftande spindling *Cortinarius suaveolens*

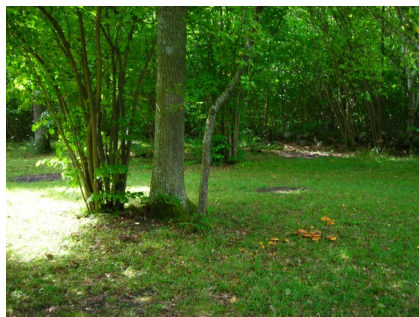

Kalkrika ängen och betesmarker med ädellövträd hyser en oerhört rik svampflora. I ett åtgärdsprogram för svampar i den här miljön, fokuseras på tre arter, varav två förekommer på Gotland: djävulssopp och sötdoftande spindling. Utöver dessa kan långt över hundra andra rödlistade svamparter förekomma på dessa lokaler! Flertalet svampar i den här miljön är mykorrhizasvampar, dvs. de lever i symbios med trädrötter. En del arter föredrar öppna ängen, en del trivs i brynmiljöer och ytterligare andra vill ha slutna miljöer. Rikast svampflora får man därför i ängen med en mosaik av gläntor och tätare dungar och ridåer.

Djävulssopp är karakteristisk genom sin storlek (10-25 cm bred hatt) och sin i färskt tillstånd ljusgråa hatt i kombination med röda pormynningar och kraftig röd fot. Den lever i varma och torra miljöer, där den bildar mykorrhiza med ek (och kanske fler trädslag). Den finns endast på sju lokaler på Öland och tolv lokaler på Gotland (varav fem nyupptäckta vid inventering 2008). Alvena lindaräng i Vallstena är en av de bästa lokalerna.

Sötdoftande spindling bildar 3-8 cm stora fruktkroppar som känns igen på sin lila ton i kombination med en påtagligt söttaktig doft. Foten är ganska lång och är lökformigt uppsväld i basen. Liksom djävulssoppen bildar den mykorrhiza med ek och antagligen även med hassel. Den finns bara på fem lokaler i landet, varav två på Gotland: Medebys i Hall och Fide prästäng.

Fide prästäng. Här finns både djävulssopp och sötdoftande spindling. På bilden syns fruktkroppar av saffransspindling, en annan rödlistad svamp.

Hot

Den största anledningarna till att arterna har minskat är att ädellövmarkerna har minskat kraftigt under de senaste 200 åren, främst genom uppodling. Som exempel kan nämnas att arealen slätteräng för 300 år sedan var ca 30 000 hektar på Gotland och idag endast är ca 350 hektar.

Igenväxning av ängs- och betesmarker missgynnar både djävulssopp och sötdoftande spindling, som föredrar att leva i varma gläntor. Men även restaurering av ängs- och betesmarker kan vara ett hot om man röjer och gallrar för hårt och för ensartat.

Hur kan man gynna svamparna!

- Alla ängen och hagar med ädellövträd bör skötas även fortsättningsvis.
- Restaurering av igenväxta ängen bör göras, men det bör göras försiktigt, gärna lite i taget under många år. Målet bör vara att skapa en mosaik mellan öppna och slutna ytor.
- Det skulle behöva nyskapas ädellövmarker. Dagens områden är ofta för små för att på sikt kunna bevara hela mångfalden av svampar.

Vad är ett åtgärdsprogram?

Åtgärdsprogram tas för närvarande fram för en mängd hotade arter som behöver särskilda åtgärder för att kunna bevaras för framtiden. Åtgärdsprogrammet för svampar i kalkrika ädellövbärande fodermarker tas fram av länsstyrelsen i Kalmar län, och för åtgärderna på Gotland ansvarar länsstyrelsen på Gotland. Det finns att ladda ner på naturvårdsverkets hemsida, www.naturvardsverket.se.

Kontakt

Annika Forsslund , 010-223 93 70 annika.forsslund@lansstyrelsen.se

David Lundgren, 010-223 92 67 david.lundgren@lansstyrelsen.se

Koordinatorer, åtgärdsprogram för hotade arter

www.lansstyrelsen.se/gotland

